

ERDŐVIDÉKI HIRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI, TANÓGYI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IPARI HETILAP.
Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fill. és kapható:
Baróton Lőrinc Mózes, Nagyajtán Zárug L. keresk.

Főszerkesztő: Dr. Fereny Gyéza.
Feladószerkesztő: Hoffmann Géza.
Főmunkatárs: Dr. Debreczy Béla.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető mindentéle közlemények
ugyszintén előfizetési és hirdetési díjak is
Hoffmann Géza, Kőpecz
címre intézendők.

AZ ÉSZ ÉS A SZIV TÉPELŐDÉSE.

Munkapárti szemüveget veszek és elnémitom szívem, lelkem érzelmét. Megalkudni akarok. Ott állok a győzedelmes, a diadaltól ittas munkapárt triumfussal zajos csarnokának ajtajánál és tépelődöm: vajjon beforduljak-e?

Beszéljen hát a hideg, a számító ész és hallgass szívem, ne rezdüljön meg egyetlen idegszálad sem, hadd győzze le ezt a lázongó kesergést, hadd csillapítsa le ezt a háborgó érzelemteengert a megnyugvás logikája!

Beszélgj hát!

A számbeli többségre mutatsz. Igazad van. Nagy számok ezek. Oly nagyok, hogy a józan észnek kételkednie azok törvényszerűségében nem szabad. Erőszak, vesztegetés kikerekíthet bizonyos határokat, de biztos, fölényes diadalt csak az öntudatosán megnyilatkozó abszolút erő és nagy lelki elhatározás érhet el.

S itt elvitázhatlan nagy számok hirdetik, hogy a nemzet elfordult a függetlenségi eszmék világától s megfogadta Tisza gróf szavát. Nem kíván többé az „illúziók világában“ tévelyegni, de élni akar és beérni annyival, amennyit a kormányzó hatalom a reális értékek tarsolyából nyújtani hajlandó.

Igazad van tehát, Ész! A nemzet itélt és ha ezen ítélet ellen korrektúrákkal élhetünk is, ezek csak elenyésző lépésekkel tágíthatják ki a határmegyéket, de a birtoktest mégis csak a munkapárt dominiumát foglalja magában.

Ezen tehát nem változtathatunk.

S abban is igazad van, Ész, hogy az élet tejlődésre hivatott szervei sohasem végeznek fölösleges munkát. Mindennek meg van az okadatolt célja és rendeltetése. Hogy miért fordult el a nemzet a függetlenségi irányzattól és miért csúszott vissza a kevesebbre, miért a szabadságból a reakcióra, a nemzetiből az osztrákabbra, — talán ez is benne lesz a fejlődő élet törvényszerűségében,

benne e törvényszerűség indokolt célszerűségében és e célszerűség előnyeiben.

Például a betegség láza a szervezet küzdelme és tiltakozása a végenyészet ellen. Nem a láz öl, de a láz a fokmérője annak a megfeszített küzdelemnek, amely a létért folyamatban van. S e lázas állapotban is múló, rendszertelen képzetek világában bolyong a lélek; de vajjon e képzetek az egészséges életműködés helyreálltával megmaradnak? Ezek szabályozzák-e a cselekvő akaratunkat s ezek a valóság képei? Ugy-e, hogy nem! Eltűntek, mihegyest az öntudat világossága gyuladt fel.

Hátha a nemzet is öntudatlan állapot lázálaiban volt akkor, amikor a függetlenségről beszélt s most, amikor visszatért oda, ahol évekkel ezelőtt elhagyta, ezzel csak az egészséges életműködés fonálát vette fel. Hiszen a hosszabb időszakban nyilvánított működés: a normális állapot és a véletlenül feltűnő, de hamarosan múló izgalom: a beteges és a rendestől eltérő irányzat.

A nemzeti közhangulat tehát nagy számokban mutatja, hogy vissza siet a hosszú idők normális medrébe és nagy erővel veti ki magából a kóros tüneteket okozó tényezőket.

A választás eredményét így kell tehát látnunk és csak beljebb a nyitott ajtón, oda be a zajgó, a mámoros tömegbe, a dúsan terített asztal mellé! . . . mert olyan szép az élet, a jó, az úri élet! S látod, te Szív! szereted a hazát, minden dobbanásod a hazáé — ne akarj hát olyat, ami e hazának vesztére, romlására szolgál. Szabadulj hát te is a kóros képek rendszertelen chaosából. Siess az egészséges életműködésbe és hevülj ott, az alkotó a jólétet terjesztő munkánál!

A nemzet itélt, a nemzet a békét óhajtja és a nemzet ezen ítéletét minden alkotmányos tényezőnek, valamint ezen alkotmányos tényezőkben foglalt egyedeknek nemesak megnyugvással kell fogadniuk, de

még a bírálatnak, az ellenzéki szerepnek is meg van szabva a módja, az iránya: nem lehet az egyéb, mint a törvényhozás eredményének egyik összetevője. De eredménynek lennie kell!

Most azután álljunk meg itt, Ész! Az út elágazik; lássuk, mire akadunk e fordulónál.

Eredményről beszéltél és összetevőkről. A bírálatnak szerinted tárgyilagossnak, igazságosnak és alkotáásra alkalmasnak, tehát eszmegazdagnak kell lennie. Azaz az egyenletnek egyik arány számaként kell hogy szerepeljen. De ezzel feltesszük azt is, hogy ugyanígy tárgyilagoss, igazságos és méltányos legyen a másik viszonzásán is, mert ha nem: akkor az egyenlet nem egyenlet, az igazság nem igazság.

És így volt ez?

Az 1905. évi választásokat is Tisza István gróf vezette, intézte, valamint a mostaniakat is. Feltesszük, hogy akkor is tiszta eszközökkel dolgozott és most is. De amíg akkor az eredmény a nemzet javára ütött ki, most történetesen mégis csak inkább a bécsi igényeknek kedvezően. Amíg akkor ujjongott minden magyar lélek és ökölbe szorult a bécsi kéz, most könyezik a magyar nép nagy zöme és ujjong a bécsi közvélemény. És mit tapasztaltunk akkor?

A nemzet akkori követelményeinek egy feltételét sem honorálták s a legcsekélyebb óhaját sem teljesítették.

Nos hát látod, Ész, itt kerülsz te össze a Szívvel, a szívnek mélységese és megnyugvást nem lelő keserűségével.

Beviheted a nyitott kapun a pénzedet, a reményedet, a vagyonedat, hiszen a szerencse megkísérlését senki sem tiltja meg; hiszen előnyök szerzésére alkotmányos formákat állítanak fel. Vállalkozhatsz, propagandákat szervezhetsz, érvekkel harcolnod is lehet — minden meg van engedve és minden többségi esélyednek honorálása, érvé-

nyesülése törvényileg ismerve volna. Meggyőződésed ellen meggyőződés és nem erőszak kerül szembe; törekvéseidet nem a nyers erő hatalma törli le, hanem a célszerűség, a belátás szorítja vissza; vélt igazadat éppen úgy keresheted, védheted, mint az ellentéled és téged is úgy támogat, úgy védelmez ezen igazság keresésében a hatalom minden intézménye, akár csak a veled szemben állókat. *Iparkodj, törekedj tehát magadnak pártot, erőt gyűjteni — és a te hited, a te meggyőződésed, a te elved kerül a nemzeti munka asztalára.*

Tehát sehol tiltó törvény, amely kimondaná, hogy ezt akarnod nem szabad; sehol kimondott, kijelölt határ, mely nemzeti érzelmeinkben megakasztana s melyet sem érvel, sem többségi előnnyel általlépni már nem lenne szabad.

Ugy adják, mintha minden csak tőlünk, egyedül rajtunk múlték, hogy valóban szabadok, függetlenek legyünk.

És akartunk is, többségre is kerültünk, éltünk e szabadalmunkkal: meggyőztük a nemzet nagy rétegeit a függetlenségi igazságok célszerűségéről, igazságairól — s mi volt a felelet?

Húzták, halasztották a döntést, miközben a függetlenségi eszmék és vezérek csufos lejáratásán törték az eszközök; dolgoztak egy pokoli terven, melyben ámitás, hazugság, pénz, hatalom, erőszak, a gonosz, a lelketlen és a bűnös emberek felbérelése került egybe a nemzet kifejezett akaratainak letörésére.

Már most tartsuk feltétlen tiszteletben a választási eredményt, de csak akkor — ha ez a bécsi fél javára üt ki. Legyünk igazságosak — de csak mi. Legyünk készségesek, objektívek — de csak mi és álljunk félre a többség útjából, hogy ez dolgozzék, alkosson — de csak akkor, ha ez a bécsi listát hozza, melyre a munka programját foljegyzték.

Csúnya játék biz ez és teljesen megingatja a nemzet hitét az alkotmány komolyságában.

Kezdjük előtről a játékot, a csúnya alakoskodást; ellenzékeskedjünk, törekedjünk többségre; küzdjünk elvekkkel, érvekkel elvek, érvek és meggyőződés ellen, s ha újra többségre vergődöttünk, akkor omoljunk össze újra, pártfrakciókra és Európa, meg a művelt világ nagy gaudiumára.

Mi tehát a magyar alkotmányos küzdelem valódi definíciója? Észköz és alkalom a megaláztatásunkra: cselvetés, gyengeségünk, ingadozásunk, koldus voltunk beigazolására módszer erkölcsi kínzatosunkra és rendszer, önértékünk letörésére.

És most legyünk munkapártiak mindnyájan: dolgozzunk békében, szavazzuk meg a milliószor milliókat, hiszen megkapta a szavazó nemzet az előlegeket — ki tiz, ki száz, ki ezer vagy tizezer koronájával; sok hitvány megszabadult a büntető kéz sulyától és még több hitvány kiérdemelte a hangzatos címeket. S kell-e ennél több?

Belenyugszunk, mert te mondtad, Ész: „mondottam ember, küzdj és bizva bizzál!”

Csak a szívünk, a vérző szívünk keserget: „csak az a vég! csak azt tudnám feledni!” H.

* *Háromszékvármegye közigazgatási bizottsági ülése.* A új politikai alakulásban június 14-én volt az első közigazgatási bizottsági ülése Háromszék vármegyének. Interpellált Ferenczy Géza, aki szövéttette az állami tanítók, nevezetesen Borbáth Vilmos, Incze Viktor, Incze József, Patakfalvi Domokos, Kisgyörgy Tamás, Kalabér Samu a törvény határait átlépő korteskedését, amelyekre bizonyítékai vannak. Ugyancsak a pénzügyigazgatótól Farkas pénzügyi biztos merész terrorizmusára nézve kér felvilágosításokat. Az interpelláltak kijelentik, hogy utasításokat nem adtak és konkrét panaszra hajlandók a vizsgálatot megindítani. (Csak várjuk!) A bizottság ezután letárgyalta a kisebb folyó ügyeket.

ZÁSZLÓSZENTELESI ÜNNEP.

(A baróti kath. Ifjúsági Egyesület zászlószentelelési ünnepélye.)

A csúnya politika, az a gyászosan csúnya politika, mely különösen a mi harmónikus szép társadalmi életünket dúlta fel s talán hosszú időkre megbontotta a közös egyetértést, a közös együttműködés lehetőségét — az messzire kiszorította ezen szép ünnepélynek a méltóságát.

Pedig nagyon szép ünnepély volt. Talán azért volt olyan szép, hogy még egyszer s hosszú időre utóljára egybegyűjtsön mindenkit, akik e vidék igazi nagy érdekeiért küzdenek és e vidék népéért melegen éreznek.

Mintha éreztük volna, hogy ez a búsu-találkozásunk abban a munkában, melyben annyira egyek voltunk, utolsó lelkes felbuzdulásunk a kölcsönös szeretetben, megbeszélésben s amely után az elválás következik be — talán nagyon hosszú időre.

Valami érdekes, családiás, de melankolikus hangulat jellemzi e szép ünnepélyt, melyen a szónokok erősen aláhúzott kijelentésekkel buzdítják, lelkesítik az ifjúságot, a jobb jövőt jelentő ifjúságot, amelynek nem a jelenben, hanem a múltakban kell keresnie lelki vezéreit, eszményeit, hogy az apáknál jobb és tisztább erkölcsű legyen.

Az ünnepélyre nagyon sok vendég érkezett be a vidékről s különösen a brassói vendégek emelték a fényét Meisel József brassói plébános illusztris személyének bevonásával az ünnepély aktív szereplőinek sorába.

Az az egyházi beszéd, mely e kitérő egyházi szónok ajkáról elhangzott, bizony erősen megrázta a kedélyeket s mely nyomot hagyott bennük. Szép volt formájában, tartalmában és hazafias minden gondolatában. — Meisel József két beszédje ezen ünnepély felejthetetlen eseményeként marad meg ennek a generációnak emlékezetében, valahányszor szép selyem lobogója alatt kivonul hazafias és egyházi ünnepélyeihez.

Magyar ifjúság! Szép volt az a zászlószentelelés, de ha méltók akartok lenni szép nemzeti lobogótokhoz, akkor behunyj szemmel fogadjátok a mai apák tanácsát, akik szépen szavalnak, de azután a példaadás annál szomorubb.

Ennyit most egyelőre bevezetéként. Az ünnepély részletes ismertetését jövőre hozzuk.

EMLÉKEK.

A pókhálós asztalfiókból
Előkerült egy régi kóta . . .
Elfelejtette a nagyasszony
A menuettet már azóta.

A levendula illatából
Nem maradt semmi, semmi emlék.
A poros kótát a nagyasszony
S az unokák is elfeledték.

Odakünn az akácok nyíltak,
A hófehér, szelíd akácok.
A galambósz hajú nagyasszony
Leült az ódon zongorához.

És lágyan szállottak a hangok,
A rezgő, melabús akkordok . . .
A galambósz hajú nagyasszony
Régóta nem volt ilyen boldog.

De mikor már a sárga kóta
Utolsó oldalát lapozta
S valami hervadt, régi emlék
Fehér lelkébe szállt titokba:

A kopott billentyűkről ujjá
Lesiklott . . . Nem játszott tovább.
Künn tavasz volt . . . Akácok nyíltak
És mosolyogtak az ibolyák.

Karafiáth Jenő.

A SZAPULÓ.

Irta: *Máriási József.*

— Isten bocsássa meg, bíró úr, igaz! Én öltem meg, szent igaz. És nem sajnáltam. Most se sajnálom. Szegény asszony vagyok, nincs szerencsétlenebb, mint én, akasszanak fel érte, nem bánom, legalább megkönyörül a jó Isten én rajtam is . . . Ha az az igazság, hát tessék, itt vagyok, vigyenek! Nekem mindegy már ugyis. Csak én vagyok a hibás, leányomnak semmi része benne. Ő csak nézte, hogy én mit csinátok. És ezt tessék elhinni nekem, nem mondanám, ha nem úgy volna. Tudta, anyi szent, ő is tudta a leányom, hogy mit akarok a kicsivel, de nem segített. Nem! De hát ha az az igazság, akasszák fel őt is velem együtt, neki is jobb lesz, bíró úr, ő sem panaszokodik, tudom . . . Mert ugyis mi jó várhat még szegényre itt ezen a földön?!

De hát elmondok én mindent, úgy ahogy volt. Ne tessék megharagudni, egy kicsit soká tart, pedig sok dolguk van, ugy-e?

Nekem se volt az életben valami

jó sorom, az már bizonyos. Az ital, az az átkozott ital, mindig csak az a baj! A bor, meg a pálinka. Kivált a pálinka! Az az átokmifeléuk. Nem én, könyörgöm, mert nekem egy csepp se kell, úgy félek tőle, mint a tüztől. De az apám! Pedig derék halász volt, a bárkában nem akadt párja, de mihelyt szárazra került, a torka volt az istene, egyik koresmából a másikba . . .

Hogy aztán én is férjhez mentem az uramhoz, eleinte csak megvoltunk valahogyan. Jó halász ember lett volna ő is, akkoriban nem ivott, csak vasárnap, meg hétfőn. Szó, ami szó, nem volt az rossz ember, győzte a munkát, a tenger-től se félt; de mikor ittas volt, a jó Isten is hátat fordított neki, olyan veszekedett természete volt, hogy pozdorjává tört mindent, ami a kezeibe került.

Pedig hát mi is eleget voltunk ám! Őt gyerek! Az őt közül egy kótya volt minálunk is. A kis leányom meg kuka. Aszondják, az ital volt az oka ennek is. Az, hogy az apjuk ivott. Nem igen akartam elhinni eleinte. A jó Isten csak nem bünteti a gyereket, mert az apja iszik?! . . . Pedig mégis úgy van az.

KORMÁNY-PROGRAMM.

A trónbeszéd, mely a kormány és a mögötte álló többség programját tartalmazza, habár csak nagy vonásokban is, de mindenesetre megszabja a főbb irányelveket, melyeket a most lezajlott választásokon bünyösen megszületett többséget és annak kormányát vezérelni fogják működésében. Jogosult érdeklődéssel nézünk tehát a trónbeszéd elé, mert ez lesz hivatva föllebbteni a titokzatos fátyolt, mely a semmiképpen sem rokonszenves kormány kormányzatát eddig a vizsgáló szemek elől elrejtette. Ez a többségi párt immár — úgy mondják — azonos közjogi alapon áll; az a politikai és közjogi ingovány, melyre a koalíció természeténél fogva helyezkedni kénytelen volt, eltűnt és helyébe »egységes közjogi alapon álló, tekintélyes többség« lépett. Ezzel tehát meg van adva a kormányra és pártjára nézve az a kötelezettség, hogy olyan részletes munkaprogramot adjon, amint adott például a Széll-kormány. Sőt ennél is részletesebbet és kimerítőbbet kell követelnünk, mivel a feladatok megsokasodtak, összetorlódtak, de mert az ország határait felverik a »nemzeti munkapárt« hangzatos frázisai az elkövetkezendő »munkáról«.

Lássuk hát! Kormünkre égett immár a bankkérdés. Most már tisztában vagyunk vele, hogy az önálló bank 1911-ben nem fog felállítani; erre való volt az a hosszadalmas politikai herce-hurca, a kormányváltozás, az új választások és minden, de minden, ami csak hozzájárulhatott, hogy már időbeli fizikai lehetetlenség legyen az önálló bank felállítása. És Ausztria ezen zsebkérdése miatt milliók fordítottak arra, hogy a függetlenségi párt — mely ezt a törvényben írott betűvel s királyi esküszóval biztosított nemzeti jogunkat követelte — letöressék s a nemzet évtizedekkel visszavettségű becsületében, önérzetében és gazdasági előhaladásában. Tehát önálló bank nem lesz!

Az új kormánypart a közös bank

szabadalmát meghosszabbítani készül, — ha megegyezésre tud jutni. Ez a megegyezés pedig nem kétséges, még akkor sem, ha a kormány a bankkal szemben felállítja követelményeit, elsősorban a mezőgazdasági és szövetkezeti hitel bővebb kielégítését, s azt már az alapszabályokban biztosítja.

Nyilatkozni kell a kormánynak a trónbeszéd után a függőben lévő kereskedelmi szerződésekről is, amelyekben az agrárvédelem további érvényesítését reméljük, annál is inkább, mert ha a földművelésügyi miniszter tényleg valóra váltani készül eddig ismételt hangoztatott programját: a termelés fokozását, akkor nemhogy behozatalra volna szükségünk, de új kiviteli piacokról kell gondoskodnunk.

A termelés fokozásának kérdése pedig igen fontos kérdés és igen helyesen foglal helyet az új földművelésügyi miniszter programjában. Mert igenis szomorú színvonalon van nálunk a mezőgazdasági szaktudás. Elsősorban azonban a legmagasabb fokon, a földművelésügyi minisztériumban kell annak polgárjogot szerezni, azután reformálni kell az egész mezőgazdasági tanügyet, mely semmiképpen sem felel meg a mai igényeknek; meg kell szervezni a gazdasági népoktatást, közkincsesé kell tenni a tudomány és a tapasztalat új vívmányait s meg kell alkotni a mezőgazdasági érdekképviseletet, mert anélkül homokra épül a földművelésügyi miniszter minden akciója s meghiusul minden nemes törekvése.

Igenis, emelnünk kell a termelést, mert szégyenletesen keveset termelünk ebben a Kánaánban; de szerveznünk kell az értékesítést is, különösen most, mikor Ausztria évenként hat millió koronát áldoz erre a célra s illetve tisztán az állatok és állati termények értékesítésének szervezésére.

Mindezek megvalósításánál nem nélkülözheti a kormány a társadalmat, mert állami kirendeltségekkel csak abszolút uralom kormányozhat állandóan.

A magántevékenységet kell fejlesz-

teni s elsősorban a szövetkezeti intézményeket, melyekre a szociálista Franciaország több mint 10 millió koronát áldoz évente. Reméljük, hogy a kultuszminiszter álláspontja is megváltozott s illetve visszaváltott a választások lezajlása után s a szövetkezeti eszme terjedésének épp oly apostola lesz a miniszteri székben, mint egykor azon kívül s mint a kormányváltás előtti nagynevű elődje volt.

Gondoskodjék a kormány a bankszabadalom megújításánál arról is, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet a bank alaptőkéjéből a francia nemzeti bank mintájára legalább husz millió kamatmentes betétet kapjon; akkor igenis elhatározó befolyást fog gyakorolni a vidéki piac kamatlábjára s nem kell a felmondás veszedelmétől rettegni, mint az állami betéteknél.

Várunk a birtokpolitikára vonatkozó nyilatkozatot, a járadék-elv törvénybe iktatását, a középirtokos osztály talpraállítását.

Várjuk az adóreform életbeléptetésére vonatkozó nyilatkozatot s várjuk a tőzsde reformjának a megvalósítását, a vasúti mizériák megszüntetését, pénzügyeink rendezését.

Ez szédítően széles mezeje a gyakorlati politikának, pedig csak a legsürgősebbeket érintettük. Ezekre vonatkozólag várunk mi nyilatkozatot és programot a trónbeszédben, a kormány-programban és sok egyéb másra s bár úgy alakulna a jövő, hogy az új kormánypart az ország javára tényleg *nemzeti munkát* végezhetne, hadd mutató meg, hogy eme hangzatos jelszó nem tisztán humbug!

Azt a nagy keserűséget, amelyet egy nagy párt tragikus bukása s az általa hirdett nemzeti követelmények eltörlődése hagyott a lelkekben vissza, csakis olyan, az ország mezőgazdasági érdekeivel számoló közgazdasági politika enyhítheti, amely minden vonatkozásában az ország nagy gazdasági érdekeinek előmozdítására őszintén törekszik.

R—.

Az apjuk egyre keményebben ivott. Már utóbb négyszer-ötször itta le magát hetenkint. Egyszer olyan ittas fejjel eredt ki a tengerre. Beléveszekedett szegény. Harmadnapra vetette fel a viz . . .

Ilyen az az ital, bíró úr!

Mikor aztán arra került, hogy a nagyobbik leányomat férjhez adjuk, ugyancsak megnéztem az emberét,

Isten az atyám, tűzbe tettem volna érte a kezem és magam. Olyan szelíd, becsületes formája volt. Meg aztán fogadta is mennyre-földre, hogy ő nem iszik. Nem ő! Egy kortyocskát vacsora után, de az nem számít.

— Hát jó, — gondoltam, — legyen az övé a leány.

De hazudott a bitang. Hazudott, bíró úr. Alig melegegett meg nála a leányom, kisült, hogy az is csak olyan, mint a többi. A pálinka volt mindene neki. Krisztus urunk köntösét is megitta volna. Kőmives volt, de addig kezébe nem vette volna reggel a meszes kanalat, amíg egyet nem kortyantott. Három-négy frankot is megkeresett naponta, amikor dolgozott, de mikor dolgozott! . . .

Amikor neki tetszett. Neki pedig sohase tetszett, ha volt egy kis pálinkáralója.

Hát nincs törvény, bíró úr, hogy ezen segítsen?! Hány szegény asszony áldaná azt a törvényt, meg a gyerekek! . . . Ha így megy, tiz esztendő múlva nem lesz egy épkezláb gyermek arra mifelénk. Az ital mérge, — hát árulják a patikában a többi méreggel együtt!

Ne tessék, kérem, zokon venni, ha bolondot mondok, de ha én bíró volnék, megbüntetném azt, aki pálinkát árul.

Annyi szent: az én leányom is csak úgy járt. Beköltözött a nyomoruság hozzájuk is. Se a pék, se a grájzler nem hitelezett már nekik egy esztendő múlva. Tessék úgy megélni.

A fiát maga szoptatta. De a tej! . . .

Aki szoptat, annak enni kell ám rendszeren, különben elapad a teje. De a gyerek mégis szépen gyarapodott. Nem volt annak még ótvárja sem! . . . Nőtt szemlátomást, csak az, hogy nem járt. Nem akart lábra állni. Aztán vettük észre, hogy az egyik lába kurtább s a dereka puha volt szegénykének, mintha vajból lett volna.

Pedig szerettem! Csak rá néztem,

már nevetett. Próbálgattam én is, hogy majd csak lábra állítom . . . De nem, semmire sem mentem vele.

A tengerparton csücsülgettem egyszer, amikor egy úr megszólít, valami párisi, nagy finom úr.

— Mi baja a kicsikének? — kérdezte tőlem barátságosan.

És úgy tapogatta, mint aki jól ért az ilyesmihez.

— Orvos talán az úr? — kérdeztem tőle én.

— Az, — felelt nekem barátságosan.

De csak csóválta a fejét egyre. Valami nem tetszett neki.

Kértem:

— Ugyan mi leli a szegénykét?

— Hereditás, — felelte.

— És nagy baj az? — kérdeztem tőle. — Ugyan hol kaphatta, mert mi nagyon vigyáztunk rá!?

Mosolygott és azt kérdezte tőlem:

— A gyerek apja iszik?

— No már ilyet! — gondoltam én s megkérdeztem szépen:

— Hát azt honnan tetszik tudni?

— Látom.

VEGYES HIREK.

— *Lapunk megszűnéséről* terjesztenek helyben és a vidéken tendenciózus híreket önkéntes vagy felfogadott, ügybuzgó ágensok. Olvasóközönségünk tájékoztatására kijelenthetjük, hogy e kolportált hírek legalább is koraiak és inkább csak találgatások. A szerkesztő bizottság kimondta, hogy a lapot ez év végéig fenn fogja tartani s e határozat komolyságában nem lehet kételkedni, mert az nem volt gyerekbeszéd. Ha a változott viszonyok folytán a szerkesztő bizottság újra összeül, ez még nem jelenti a lap megszűnését; de ha a határozat az lenne is, ezt előre még a bizottság tagjai sem tudhatják, honnan tudják tehát a kotnyeles ágensok? Mindenesetre mi vagyunk első sorban illetékesek ezt az olvasóközönség tudomására hozni és addig is kérjük t. olvasóinkat, az utcán felszedett híreket azok értéke szerint taksálni. A kiadó hivatal.

— *Helyreigazítás.* Lapunk múlt számának „1910. június 1” című cikkében a nagyajtai választókerület tanítói ugy lettek feltüntetve, mintha mind a munkapárt jelöltjét támogatták volna. Mivel ez történeti eseményszámba jövő állítás, azért most a nagy közönség tájékoztatására s az illető érdekeltek megnyugtatólására a készségi bizottság, hogy a felekezeti tanítók közül nagyon sokan szavaztak a függetlenségi párt jelöltjére és pedig hazafiasan, — ingyen.

— *Kétezer millió.* Itt van már a szele annak a kétezer millió koronának, melyet választási hála fejében a kormány az adóprések útján ki akar sajtolni a tisztelt megvesztegetett és megnevetsztegetett választópolgárok zsebéből. Harminc millió korona ment el ugyan a vesztegetésekre, de hát mi ez a gyenge 30 millióeska, mint „nemzeti szerzemény”, ahhoz a 2000 millióhoz képest, amit most Bécs a kiadott 30 milliója fejében be akar tőlünk zsebelni? Ez volt aztán az üzlet! A befektetett bécsi tőke 30 millió korona és erre mindjárt már a második héten megvan Bécsnek a 2000 millió korona

tiszta nyeresége. Ezt csinálja meg Bécs után a világ akármelyik bankárja, ha tudja! Tehát ezt a 2000 milliót Magyarországnak kell kiizzadnia, ha pokolfenekéből is, de elő kell azt teremtenie. Már tartják a zsákot a bécsi vámpírok, akik a mungó-kormányval most tárgyalnak Budapesten. Tisztelt választópolgárok! Az idén és még sok-sok évig csak Bécsnek aratunk ám — a mungók jóvoltából, akik szépen beliferálták a hazát voksaik díjában. Az Isten áldja meg őket!

— *Székelyföldi képviselők.* A székelyföld négy vármegyéjében eddig 11 munkapárti, 5 Kossuth párti, 6 Justh-párti és 1 pártonkívüli képviselőt választottak meg. — Munkapárti képviselők: Székely Ferenc igazságügyminiszter, Teleky Samu gróf és Nagy József Marostordán; Hegedűs Loránt, Székely György, Hollaky Attila, Born Frigyes és Nagy Sándor Háromszéken; Daniel Gábor, Ugron Zoltán és Heltai Ferenc Udvarhelymegyében. Kossuth-pártiak: Bethlen István gróf, Gál Sándor, Deésy Zoltán és Urmánczy Nándor Marostordában; Kállay Ubul Csikmegyében. Justh-pártiak: Valentik Ferenc és Kállay Tamás Udvarhelymegyében; Polonyi Dezső és Ráth Endre Háromszéken; Sümegi Vilmos, Györffy Gyula dr. Csikmegyében. Pártonkívüli: Ineze Domokos Csikmegyében.

— *Nagy vasúti szerencsétlenség a Brassó—Budapesti vonalon.* Alig telt el néhány nap a külküllözési vasúti katasztrófa óta, amelynek Hunyadi Frigyes mozdonyvezető és Tana József fűtő (mindkettő brassói) lettek az áldozatai, — ime máris újabb, kimenetelében sokkal tragikusabb vasúti szerencsétlenség történt e hó 13-án. Nagyvárad és Kolozsvár között, Brátka tőszomszédságában, Jád-völgy állomás mellett a sötét éjszakában teljes gőzzel egymásba rohant két tehervonat. Az összeütközés irtóztató volt. A két mozdonyvezető és két fűtő szörnyen haltak. Egy fékező halálosan megsebesült. Az egyik tehervonaton bivalyokat és teheneket szállítottak; valamennyi áldozatul esett a katasztrófának, amelyek ügyében a vizsgálat folyik.

— *Az ipartörvény megszövegezése.* Hivatalosan jelentik, hogy Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter egy bizottságot küldött ki, amelynek feladata az új ipartörvény megszövegezése lesz. A bizottság a Szerényi József által megalkotott ipartörvényt használja fel a szövegezésnél.

— *Miképpen „rendezik” a bankot?* A „Neue freie Presse” a Magyarország és Ausztria közötti függő kérdésekről így ír: „A bankkérdés tekintetében valószínű, hogy a kormányok a bankszabadság meghosszabbítását illetőleg megint tíz éves időtartamot fognak megállapítani. Nem ismeretes még, hogy a magyar kormány a banktárgyalásokkal kapcsolatosan fog-e bizonyos óhajokat hangoztatni. A tárgyalások egy korábbi időszakában a magyar kormány a bankszabadság meghosszabbítását a készfizetések fölvételével kapcsolta össze. A tárgyalások valószínűleg csak ősszel lesznek aktuálisak, hogy az Osztrák-Magyar Bank az év vége felé egybehívandó rendkívüli közgyűlés elé terjeszthesse az új, végleges bankaktákat.” Ez szépen van megmondva. Ime tehát ezért kellett az éhes mungó-falkát az országra rászabadítani, hogy e véredek szagassák cafatokra a nemzettestet s fojtsák meg az önálló bankért küzdő függetlenségi tábor.

— *Pusztító járvány Botfaluban.* Veszedelemes arányokban pusztító vörheny és kanyaró járványról értesítenek Botfaluból. A járványnak néhány nap alatt hat munkás esett áldozatul, és főleg az iskolás gyermekek sorában fordulnak napról-napra elő tömeges megbetegedések. A járványt minden valószínűség szerint a múlt héten Trencsénből érkező tót munkások hurcolták Botfaluba.

— *A földadó kataszter kiigazítása.* A földművelésügyi miniszter értesítette a hatóságokat, hogy a földadó-kataszter kiigazítási munkálataira vonatkozó javaslatokat kiadta a földadó-bizottságnak, mely a javaslatokat véleménye kapcsán érdemleges határozathozatal céljából az országos földadó-bizottság elé fogja terjeszteni.

— *Kiszolgált katonai altisztek alkalmazása.* A honvédelmi miniszter abból a célból, hogy a katonai altiszteknek a polgári életben való alkalmazása megkönnyíttessék, a minisztérium kebelében hivatalosan közvetítő intézményt szer-

És kivallatott. Elmondtam én neki mindent. Hogy az apám, meg az uram, meg a leányom ura, mindent, de mindent.

Csak esővált a fejét egyre.

— De tán meggyógyul szegényke? — kérdeztem tőle.

Nem felelt, csak a fejét esővált...

És a markomba nyomott egy tallért és elment.

Nagyon finom ember volt és mindjárt tudtam, hogy a gyereknek vége, csak azért nem szólt, hogy ne keserítsen még jobban.

— No most? — gondoltam. — Az én szegény leányom! Cipelhetette, a vége csak az lesz, hogy mégis meghal.

Éjszaka is ez járt az eszemben mindegyre.

Másnap aszondom neki:

— Leányom, így, meg így, ennek a gyereknek vége. Az ital... Nem a te hibád, de ugy-e jobb, ha mindjárt vége, mint hogy annyit szenvedjen ő is, meg mi is?

— Már az igaz, — felelt szegény. — Iszen etetni is alig győzzük így.

— Ha akarod, — mondtam neki, — én eligazítom a többit vele.

Ő aszondta:

— Nekem nincs szívem hozzá, de ha te azt gondolod... Talán jobb is lesz ugy.

... Gondolhatja, bíró úr, könyörgöm, hogy mennyit sirtunk mindaketten.

Éppen négy óra volt. Két óra mulva jön a tenger, addigra éppen elkészülhettem vele. Szépen bepólyáztam.

Hogy nevetett rám, ha azt tetszett volna látni!...

Még a leányom mondta:

— Talán tudja szegényke, hogy azt akarjuk, hogy ne szenvedjen az életben, azért nevet úgy!

Csókkoltuk mindegyre, ő is, én is.

Aztán levittük a szapulót a sziklák közé, a tengerpartra. A leányom a kis ezüst keresztet is a nyakába akasztotta, amit bérnéláskor kapott. A pólyába beletettük a Szűz Mária képét az imádságos könyvemből.

A kicsit én vittem. Nevetett az egyre.

Csunya szél volt. Egy lélek se láttott bennünket. A tenger már dagadt. Nagyon féltem, hogy elesek szegénykével ott a sziklák közt, a csuszós hínáron...

A szapulót én kötöttem le a sziklák közé s a kicsit szépen belefektettük mint a kis Jézuska a jászolban, olyan szép volt. Megesőkoltuk sokszor.

Aztán rákötöttem a szapulóra a földöt...

— Legalább nem szenved többet, — biztattam az anyját, mert az nem akart jönni, pedig a tenger már mosta a szapuló alját.

Tessék elhinni bíró úr, olyan szent igaz, mint ahogy itt vagyok: meg se mukkant a kicsi, szegényke, nemhogy szólt volna. Az anyja sirt, meg én is.

Mire fölértünk a partra, a szapuló már nem is látszott ki a vízből.

Igy volt, bíró úr. Isten látja lel-künket, így volt.

vezett, kogy azon katonai altiszteket, kik a katonai életet elhagyni szándékoznak, állandóan nyilvántartsa és a mennyiben ajánlat érkezik a minisztériumba ilyen egyének polgári alkalmazására, a lehető leggyorsabban közbenjárjon.

— *Bem apó nyomdája.* Kézdivásárhely városnak a 48-as időkből újabb, de nem kevésbé fontos ereklyéje került elő, mint a Gábor Áron ágyuja. Ez az ereklye: Bem tábornok nyomdája, melyvel hadi tudósításait és kiáltványait nyomtatta. A nyomdát a református templom egyik bástyájában találták meg vagy két hónap előtt, ahol régebben Kézdivásárhely levéltára is volt. A nyomdát részben Debreczen, részben Kolozsvár város adományozták volt Bemnek. — Most Kézdivásárhely városa a nyomdát összeállította és a tanácsháznál helyeztette el a Gábor Áron ágyuja mellé, mint a 48-as dicső időknék egyik szózatossá hirdetőjét.

— *A bíróságnál nem lesznek díjtalan állások.* Az igazságügyminiszter véglegesen szakítani kíván azzal a régi rendszerrel, mely a bírói pályára lépő fiatal emberek több évi szolgálatát ingyenesen vette igénybe. Ideje is volna a közszolgálat minden terén törülni az ingyenes szolgálatot. Ha az államnak vagy a törvényhatóságnak szüksége van munkakerőre, hát fizesse is meg azt a munkát; ha pedig nincs szüksége rá, akkor ne vegye igénybe. Igen helyes tehát, ha kiküszöböljük a díjtalan állásokat.

— *A bőkezű gólya.* Mihály György bácsfalusi földmives nagyon a kegyeiben állhat annak a szép, hosszú esőrü madárnak, amelyről oly mélabusan mondja a nóta: „a gólya, a gólya, mily bánatosan szól a nóta róla”. Ő gólyasága ugyanis a mult héten kora hajnalban betoppant Mihály György uram nádfedeles házikójába és három egészséges, síró-rívó apró Mihályt rakott a Mihály Györgyné ágyába, ő gólyasága azután, ahogy jött, észrevétlen el is lépett. Csak a nóta maradt utána a szegény falusi viskóban.

— *Pályázat internátusba való felvételre.* A Dmke. makói diákotthonába az 1910–11. iskolai évre 180 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 36, beiratási, orvosi, bútorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai, születési és I. osztályu tanulóknál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve, 1910. év július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diákotthonának felügyelő-bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákotthon igazgatósága Makón.

— *Erdély repülő napja.* Szenzációs ötletet valósít meg Marosvásárhelyt egy vállalkozó társaság: repülőgép-felszállást rendez június 26-án. Két ismert nevű, európai hírű aviatikussal: a francia gróf Montigny-vel és a belga Croquet-vel kötött a célból szerződést; a két aviatikus — akik a most folyó budapesti repülő-versenyen gyönyörű s elsőrendű sikereket értek el — 24-én Marosvásárhelyre érkeznek gépeivel s 26-án (vasárnap) délután felszáll. Ez a repülő-nap nagyarányu lesz; a felszállás területén, az ugynevezett Mészáros réten, (mely a vasúti állomás közvetlen közelében van) ötven ezer ember számára emelődnek kényelmes páholyok, tribünök és ülőhelyek, miután előreláthatólag egész Erdély

találkozót fog adni oda. A levegőbe való repülés 1/4 és 1/2 óra között délután fog lefolyni. A közönség kényelméről mindenképpen gondoskodnak a vállalkozók; a helyszínén büffék, éttermek lesznek felállítva. A versenyre egész Erdély területéről kedvezményes jeggyel lehet utazni; helyárak: I. páholy 50 korona; II. páholy 40 korona; I. tribünülés 8 korona; II. tribünülés 5 korona; I. ülőhely 3 korona II. ülőhely 2 korona; állóhely 1 korona. Addig is, míg minden városban jegyárutató helyek lesznek kijelölve, a jegyváltási megkeresések a következő címre intézendők: Révész Béla könyvkereskedése Marosvásárhely. A repülő-nap — mely a legelső ilyen Erdélyben — emlékezetes, szenzációs lesz és teljesen fölőssé teszi azt, hogy felutazzon az ember a budapesti repülő-versenyre.

— *Meghívó.* A Dunántúli Közművelődési Egyesület XX. évi közgyűlése június 26-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor fog megtartatni Budapesten, a váci-utcai új városháza közgyűlési termében. A közgyűlés sorrendje: Pallavicini Ede őrgróf elnöki megnyitója, Széll Kálmán díszelnök ünnepi beszéde, a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése, az évi jelentés bemutatása, az évi zárszámadás bemutatása, a felmentvény megadása az 1910. évi költségvetés elfogadása, elnök, társelnök s az igazgató-választmány megválasztása, beadottindítványok tárgyalása, a közgyűlés berekesztése.

— *Életbiztosítási főügynökség.* Elsőrangú életbiztosító társaság vidékünk részére főügynököt keres, kinek tekintélyes jövedelmet biztosítana. Szíves ajánlatok: Életbiztosítási képviselő jelige alatt Garai Kornél hirdetési irodájába, Budapest, VI. Vörösmarty-utca 73. szám alá kéretnek.

— *A bírói talár.* Egy fővárosi lap híradása szerint dr. Székely Ferenc igazságügyminiszter közlelebről rendeletet boesát ki, amelyben a bírának, az ügyészeknek és a védőknek tárgyalások alkalmával kötelezővé teszi a talár viselését. A bírák — a rangra való tekintet nélkül — egyenlő, fekete talárban jelenének meg, amely minden pompa nélkül, csupán magyaros zsinórzatu volna; fejviseletül pedig selyemből készült kucsmát hordanának. Az ügyészek talárja vörös, a védőké fehér zsinórdísz kapna.

— *Női kalapokat díszít, alakít a legutolsó fővárosi divat szerint, izlésesen és igen olcsó árak mellett az elismert kítűnő divatárusnő Friedrich Mariska, Budapest, VI. Vörösmarty-utca 73. Elelendő néhány magyarázó sor kíséretében a kalap beküldése. Levelekre díjtalanul ad felvilágosítást.*

— *Megörült a szerencsésjéül.* Winkler Izidor beregszászi kereskedő tavaly a Pesti Hazai Takarékpénztár sorsjegyének húzása alkalmával megnyerte a 600,000 koronás főnyereményt. Azóta a különben zsigori természetű ember idegeit a váratlan szerencse annyira felzaklatta, hogy üldözési mániába esett. Most dunóngó rohamok fogták el s a napokban orvosa kíséretében beszállították egyik budapesti szanatóriumba.

— *Tavaszi gyógyítások.* Dr. Kovács Izsó fővárosi orvos új gyógymódja, a vérgyógyítás (hemopathia) kizárólagosan a vér tisztítását, a vérkeringés rendezését és az új életani tökéletes vérnek képződését szolgálja. Ezáltal emeli a test összes szerveinek munka

és ellenálló-képességét. Ez uton elért eredményei valóban meglepők és különösen feltűntek görvélykór, eszű, asztma, ideg-, gyomor- és bőrkiütésekkel járó vérbajoknál. Dr. Kovács most kezdi meg tavaszi kúrát. Mindazon szenvedő embertársaink, kik az itt felsorolt bajokban szenvednek, el ne mulasszák dr. Kovács fővárosi orvos intézetét (Bpest, V. Váci-út 18.) fölkeresni, mielőtt valamely fürdőhelyre vagy gyógyintézetbe mennének, mert a hemopátiái kúrák kellemesek, könnyen betarthatók, hivatási zavarokkal nem járnak és a beteg saját lakóhelyén végezhetők. Ezen gyógymódról most megjelent „Hemopathia” című könyvben terjedelmesen ír a szerző és ajánlhatjuk minden laikusnak, hogy szerezzé be ezt a könyvet. Ára 1 K, díszes kötetben 2 K, s kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél, dr. Kovács Izsónál Budapesten.

— *Kiraboll román postagőzös.* Különös és szenzációs eseményt sürgönyöznek Bukarestből. Mikor jun. 13-án az Alexandriából jövő „Imperatul Trajan” nevű román postagőzös Pireuszban a kikötőben horgonyt vetett, körülbelül 300 emberre menő tömeg kifosztotta. A gőzös parancsnokát erőszakkal a kikötői hivatalba hurcolták. A megtámadott és teljesen kifosztott gőzös fedélzetén voltak a román trónörökös-pár gyermekei: Miklós herceg és Mária hercegnő is, akik Egyiptomból utban voltak hazafelé. A megtámadó macedón rablóbanda aztán a kifosztott postagőzöst elsülyesztette.

— *A magyar Karlsbad.* Hazánkban egyetlen olyan gyógyfürdő van, amely gyógyhatás tekintetében vetekedik a világhírű Karlsbaddal. Ez a fürdő a kies fekvésű, festői szépségű Korytnicza, mely ózondus levegőjével, kítűnő hatású gyógyvizeivel, magaslati fekvésével, modernül berendezett vizgyógyintézetével az egyetlen hely, amely gyomor-, bél- és májbajokban szenvedőkre föltétlen gyógyító hatással bír. Az idei szezon máris nagyszámu vendégeinek gyönyörű verőfényes nyári napok kedveznek, úgy hogy míg az ország minden vidékéről vihart és esőt jelentenek, addig Korytnicza teljesen csapadékmentes. Tehát nemcsak a betegek, hanem az üdülést és pihenést keresők is megtalálják itt, az évszázados fenyesek között azt, ami után vágnak. A közönség egészsége fölött dr. Ormay József kir. tanácsos vezetésével három kiváló orvos őrködik; a lakáskérdés a legkényelmesebb, amennyiben 15 pompásan berendezett szálló és villaépületben szállásolja el vendégeit az igazgatóság; az étellezésről több kítűnően vezetett vendéglő gondoskodik, úgy hogy mindenki, vagyoni viszonyaihoz, tehetségéhez mérten oszthatja be gyógykezelési időtartamának költségeit.

— *Hatezer földőnfutó.* A „Times” hírt kapott Moszkvából, hogy a Kiewből elkergetett zsidók száma hatezer. A szerencsétlen földőnfutók Kiew környékén bolyongnak étlen-szomjan, nincs ahová lehajthassák fejüket, mindenünnen elűldözik őket.

— *Ropogós cseresznyét,* egrest étkezésre és befőzésre, ugorkát, tököt, zöldbabot, kalarábét, cukorborsót, kelkáposztát és új burgonyát, vegyesen vagy egyenként 5 klgos postakosaraként 2 kor. 40 fill. Ismételőknak előnyárajánlat. Savanyított hófehér káposztát mászánként hasábbal 8 kor-ért szállítja: Gyümölcskivitel 6. Csongrádról. Ugyanott házilag kezelt, kétszer szűrtött fajborok 100 literenként felelősség mellett kölesön hordóban 34 kor-ért.

A SZÉKELY NEMZETI MÚZEUM.

*Csutak Vilmos és dr. László Ferenc
múzeumőrök jelentése az 1908—09. évekről.*

(Folytatás.)

Fájdalom, az 1910. évi költségvetés megállapítva még mai napig sincs s így attól kell tartanunk, hogy még az 1910. év folyamán sem tudjuk elérni azt, aminek megvalósulásához már 1908-ban oly jogosult reményeket fűztünk, végtelen kárára múzeumunknak, melynek igazi fejlődését évről-évre akadályozza, sőt évekre visszaveti ez a régóta megoldásra váró építésügy.

A jelen viszonyok közt, amikor minden irányból sötét fellegek tornyosulnak politikai életünk látóhatárán, elsősorban minden reményünket a főfelügyelőség atyai jóindulatába helyezzük, nem kételkedvén afelől, hogy a főfelügyelőség — mihelyt csak az idő alkalmasnak mutatkozik — az építésügyünk kedvezőbb megoldására vezető lépések megtételét nem fogja elmulasztani.

Ezt annyival inkább remélhetjük, mert a főfelügyelőség ismeri és méltányolta idáig is legjobban a mi valóban tarthatatlan helyiségviszonyainkat s mert csak a főfelügyelőség állandó gondoskodásának köszönhetjük az 1909. év jóformán egyetlen pozitív lépését is az építésügy sikerre juttatása felé.

Értjük múzeumi épületünk terveinek elkészítését Hüttl Dezső műépítész, orsz. felügyelő által, melyeket a főfelügyelőség elfogadása s hozzánk való leküldése után igazgató-választmányunk is behatóan áttanulmányozott s a kivitelre minden tekintetben kiválóan alkalmasnak talált, annyira, hogy felkérte a főfelügyelőséget a részletes kiviteli tervek és részletes költségvetés elkészítésére.

Örömmel jegyezzük ide, hogy Hüttl Dezső orsz. felügyelőnek a Múzeumi és Könyvtári Értesítő 1909. évi 2—3. számában is megjelent 200.000 koronás költségvetésű építéstervei a hozzáértők széles körében méltán kiérdemelt elismerést, múzeumunk barátjai szívében pedig őszinte örömet keltettek.

Újabb ideiglenes helyiségekről való gondoskodás.

Az építésügy mielőbbi befejezését a gyűjtemények elhelyezésére szolgáló helyiségek alkalmatlan állapotán és szűk voltán kívül az a körülmény is sürgette, hogy a Székely Mikó-Kollégium előljárósága még az 1907. év okt. 5-én kijelentette, miszerint az utóbbi években országszerte fellépett s így a kollégium által is érzett nagy drágaság következtében a gyűjtemények elhelyezésére lefoglalt két kollégiumi helyiséget az 1890. szept. 21-én kötött szerződésben megállapított évi 600 kor.-ért tovább átengedni nem hajlandó. Sőt ugyanakkor kifejezetten tudomására hozta igazgató-választmányunknak, hogy a kérdéses helyiségeket fölemelt haszonbér mellett sem nélkülözheti sokáig a kollégium.

1908. év február 12-én küldött átiratában még azt is hozzátette, hogy abban az esetben, ha az ügy méltányos elintézését nem nyerhet, az 1890. szept. 11-én kötött szerződés 6. pontjában a felmondásra vonatkozólag biztosított jogait április 24-ig kénytelen lesz érvényesíteni.

Igazgató-választmányunk 1908. febr. 22-én tartott gyűlésében foglalkozott e kérdéssel, s hivatkozva arra, hogy anyagi erejének elégtelensége miatt a helyiségek bérét a maga erején nem tudja föl- emelni, segílyt pedig e célra sem a vármegyétől, sem az államtól nem remélhet, arra kérte az előljáróságot, hogy e kérdést újabb megfontolás és határozat tárgyává téve, amikor a múzeum állandó épületének számára az 1908. évi állami költségvetésbe felvett újabb 100.000 koronás építési segély az állandó épület fölemelését s ebben a gyűjtemények elhelyezését remélhetőleg már két év alatt lehetségessé teszi, ne kényszerítse a múzeumot a gyors és éppen ezért költséges és a gyűjtemények anyagának előre kiszámíthatatlan romlásával járó kiköltözésre.

A kollégium előljárósága ez indokok alapján — a bérösszeg emelésére hozott határozatát fentartva, ápr. 11-én tartott gyűlésében felmondási jogának gyakorlását egy évre elhalasztotta, de felhívta addig is választmányunkat a szükséges többlet beszerzése végett szükséges lépések megtételére.

Igazgató-választmányunk erre elhatározta, hogy a kollégium piactéri helyiségében elhelyezett gyűjtemények számára az új épület fölemelése előtt is új helyiségeket fogad ki; s csakhamar Végh Endréné szül. Dörgő Erzsébet urnától, a múzeumtelek közvetlen szomszédságában szilárd anyagból épült, minden tekintetben alkalmas két helyiséget ki is fogadott, illetve az 1908. nov. 3-án tartott gyűléséből kifejezett kérésére a kollégium előljárósága a szükséges szerződést 1909. jun. 1-től évi 900 koronáért nevezett urnóval 1908. december 1-én megkötötte.

Viszont igazgató választmányunk kötelezte magát, hogy a szerződés tartama alatt a bérösszeg pótlására évi 400 koronát befizet a kollégium pénztárába s a piactéri bolthelyiséget 1909. jun. 1-én az előljáróság rendelkezésére bocsájtja; de ezzel szemben kikötötte, hogy az előljáróság azt a kollégiumi helyiséget, melyben a múzeum könyvtára és levéltára van elhelyezve, az új múzeumi épületbe való beköltözés idejéig, a bérösszeg emelése nélkül, a múzeum használatában hagyja.

A gyűjtemények egyrészének ezen ideiglenes elhelyezéséből múzeumunkra nézve az az előny származott, hogy az új helyiségekben a régiségtár és néprajzi gyűjtemény régebbi anyagának konserválását, feldolgozását és leltározását végrehajthatjuk s ezzel a kibérelt helyiségek tözsomszédságában fölemelendő új múzeumi épületbe való beköltözés idejét megrövidíthetjük s amellet az ásatásokból és gyűjtésekből származó tekintélyes mennyiségű újabb anyag egyrészét is elhelyezhetjük. Minderre a munkára a piactéri szűk helyiség — mert nehezen lehetett hozzáférni — nem volt elég világos és nem volt szellőztethető, egyáltalában nem volt alkalmas.

A költözködést 1909. év június hó 5—21-ig nagy vigyázattal, de nem kevesebb fáradsággal és ami itt legfontosabb, oly szerencsével hajtottuk végre, hogy a költözködés következtében egyetlen múzeumi tárgyunk sem sérült meg, még kevésbé ment veszendőbe, sőt a kény-

telen költözködést ma szinte szerencsének kell tartanunk, mert ilyenformán egyrészt könnyen szellőztethető és világos helyiségekben az egy csoportba tartozó, de eddig szétszórta s így át nem tekintendő tárgyaink egymás mellé helyeztetek el, másrészt pedig a költözködés folyamán nem kevés oly tárgyat s ezek közt főleg különböző textil-tárgyakat ki tudtunk porolni és szellőztetni, melyekre nézve e nem kellemes műveletet szinte megmentésnek kell tekintenünk.

*A múzeumnak Csik- és Udvarhelyvármegyé-
hez való viszonya.*

E helyen kell megemlékeznünk igazgató-választmányunk azon kezdeményező intézkedéséről, mely a múzeum 1882. jan. 2-án megerősített, de azóta több tekintetben elavult alapszabályainak módosítását és a mai élethez alkalmazását célozza.

Alapszabályaink revíziójának végrehajtása céljából első feladatunknak ismertük múzeumunk tulajdonjogának tisztázását.

Ózv. Cserey Jánosné sz. Zathureczky Emilia urnó a saját tulajdonát képező múzeumát 1877. márc. 10-én kelt alapítólevelében Háromszék-, Csik- és Udvarhelyvármegyék székely közönségének adományozta s egyben világosan kikötötte, hogy az egész székelység közvagyonát képező múzeumot e három megyéből alkotott választmány gondozza.

A gazdag és értékes adományt nevezett vármegyék elfogadták s éveken át szellemi és anyagi támogatásukban részesítették a Sepsiszentgyörgyön elhelyezett múzeumot.

Az 1882. megerősített alapszabályok 6. §-a az alapító-level kikötésének eleget is tett, amikor meghatározta, hogy a Székely Múzeum ügyeit egy Háromszék-, Csik- és Udvarhelyvármegyék főispánjaiból, alispánjaiból, rendezett tanácsu városainak polgármestereiből álló Felügyelő-Bizottság intézi.

A Felügyelő-Bizottság azonban a három megye tulajdonát képező sepsiszentgyörgyi múzeum ügyeit legjobb akarata mellett sem tudta — éppen szerzeténél fogva — sikeresen intézni s 1890. május 3. óta egyetlen gyűlést sem tartott.

Jog- és hatáskörét szinte kezdet óta a múzeum belső ügyeinek vezetésére rendelt helyi igazgató-választmány vette át s ez intézi 1898. óta a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőségének irányítása és ellenőrzése, valamint jelentékeny anyagi támogatása mellett a szépen fejlődő múzeum összes ügyeit.

Ily körülmények között, amikor a felügyelő-bizottság régen megszűnt élni, illetve Csik- és Udvarhelyvármegye illetékes tényezői az alapszabályokban megállapított jogaikkal nem éltek és kötelességeiket már 20—25 év óta nem teljesítették, igazgató-választmányunk a múzeum állandó esarnokának fölépítése alkalmából szükségesnek itélvén alapszabályainak megváltoztatását és így újabb szervezet megállapítását, az 1908. év folyamán terjedelmes és a múzeum történeti multját s fejlődését megvilágító emlékiratban kért határozott feleletet Csik- és Udvarhelyvármegyék törvényhatóságától, hogy: 1. kívánják-e a Székely Nemzeti Múzeumhoz való tulajdon-

jogukat jövőre fentartani és 2. ha tulajdonjogukat fentarták, mekkora és miképpen biztosított állandó évi segélyezésben akarják részesíteni a múzeumot...

Hogy a két törvényhatóság tagjai a kérdéses ügyet alaposabban megismerhessék, az emlékiratot kinyomattuk s az összes törvényhatósági bizottsági tagoknak megküldöttük.

Ismérve Csik- és Udvarhelyvármegyék törvényhatóságának áldozatkész-ségét és hazafiságát, bizalommal tekintettünk emlékiratunk ügyében hozandó határozatuk elé.

Reménységünkben nem is csalódtunk! Csik- és Udvarhelyvármegyék törvényhatósági bizottsága ugyanis hozott határozatával egyszersmindkorra véglegesen tisztázta a múzeum tulajdonjogát, sőt a 2-ik kérdésünkre adott feleletével mindkét vármegye új működési tért, egyúttal azonban új segédforrást is nyitott meg múzeumunk számára.

(Folytatjuk.)

IRODALOM.

Gyermekszépségversenyt rendez júliusi számában a Budapesti Illusztrált Szalon Lapok szerkesztősége. 100 fiúcska és 100 legszebb leányka arcképét közli remek reprodukcióban a kiváló gonddal szerkesztett és pompásan kiállított folyóirat és 200 szebbnél-szebb ajándékot ad a jury által kiválasztott legszebb gyermekeknek. A pályázatban mindenki résztvehet. Az eredeti arcképek hátára irandó a gyermek neve és életkora, a szülő neve, foglalkozása és lakhelye. Lehetőleg jó képek a következő címre küldendők: A „Budapesti Illusztrált Szalon Lapok” szerkesztőségének, Simonyi Miksa urnak, Budapest, VIII., Aggteleki-utca 10.

A „Szinjáték” pályázata. A „Szinjáték” című színházi és zenei hetilap szerkesztősége pályázatot hirdet irodalmi értékű és előadható eredeti egyfelvonásos színműre. Pályadíj 200 kor. Pályázati határidő 1910. augusztus hó 15. A nyertes és esetleg a többi közlésre elfogadható pályamunkát a „Szinjáték” közli; utóbbiakat a rendes honorárium ellenében. A jelíges levéllel ellátott pályaművek a szerkesztőség címére (VI., Teréz-körút 17.) küldendők. A pályázat zsürije a „Szinjáték” szerkesztőségének következő tagjaiból áll: Bárdos Ártúr, Góth Sándor, Hevesi Sándor, Nádas Pál és Színi Gyula.

Az amerikai kettős könyvveléi mód a gyakorlatban cím alatt áttekinthető kézikönyv jelenik meg legközelebb László Vilmos vasgyári főkönyvelőtől. — Az amerikai kettős könyvveléi mód-ról magyar szakkönyv alig van és idegen nyelvű szakkönyvekre voltak utalva azok, akik ezzel megismerkedni akartak. Az amerikai könyvveléi mód a gyakorlatban már annyira tért hódította, hogy szükséges minden könyvvezetőnek, kereskedőnek, vállalkozónak megismerkedni ezzel. E könyv tartalmazni fogja két havi üzletmenetnek teljes kidolgozását szemléltető módon, a gyakorlatban előforduló több változatban, rövid magyarázó rész kíséretében, úgy hogy az érdeklődőnek alkalmat nyújt egy könyv-

ből az amerikai mód egész lényegével megismerkedni. Szaktekintélyek e műről a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. A könyv a „Zala-nyomda részvénytársaságnál Nagykanizsán” jelenik meg. Ára 5 korona.

Felelős szerkesztő: Hoffmann Géza.

Laptulajdonos:

az „Erdővidéki Hirlap” szerkesztő-bizottsága.

Kiadó: Rozsondai János.

Szám 2047.—1910.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Háromszékvármegye árvaszékénél (székhely Sepsiszentgyörgy) elhalálozás folytán üresedésbe jött hivatali állásra, mely évi 600 kor. kezdő fizetéssel, évi 240 kor. lakbérrel és természetbeni ruházattal javadalmaztatik, pályázatot hirdetek.

Az 1886. évi XXI. t.-c. 68. §-a p) pontja értelmében kinevezendő hivatalosolga a vármegyei tisztviselői nyugdíjalapnak kötelei tagja.

Felhívom mindazokat, akik a jelzett állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezüleg irt, születési, erkölcsi, iskolai és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokkal fölszerelt, szabályszerűen bélyegzett pályázati kérvényeiket a vármegyei ügyviteli szabályzat 4. §-ában előirt módon 1910. évi július hó 8-ig bezárólag hozzám nyujtsák be.

Az 1873. évi II. t.-c. értelmében igazolványos altisztek elsőbbségben részesülnek.

Sepsiszentgyörgy, 1910. május 31.

Dr. Király Aladár,
alispán.

Sz. 1932.—1910. tkvi.

ÁRVERÉSI HIRDETM. KIVONAT.

A nagyajtai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Béres István hidvégi lakos végrehajtónak Béres János hidvégi lakos végrehajtást szenvedő elleni 120 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kir. törvényesíték (a nagyajtai kir. járásbiróság) területén lévő Hidvég község és határán fekvő, a hidvégi 193. sz. tjkvben A 49. rendszám 4292. hrsz. kaszálóból végrehajtást szenvedő 1/12 részére 18 kor. 42 fillér; a hidvégi 1577. sz. tjkvben A 1. rdsz. 1249. hrsz. szántóra egészen 18 kor., 2. rdsz. 1312. hrsz. szántóra egészen 41 kor., 3. rdsz. 3099/4. hrsz. szántóra egészen 119 kor., 4. rdsz. 3679. hrsz. szántóra egészen 195 korona, 5. rdsz. 6341. hrsz. szántóra egészen 27 korona; a hidvégi 1712. sz. tjkvben A 1. rdsz. 572, 573. hrsz. alatti kőház és kert ingatlanra egészen 843 korona megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi július hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor Hidvég község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 / át kész-

pénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyajta, 1910. május 23-án.

A kir. járásbiróság, mint telekkvi hatóság.

Perényi Ferenc,
kir. jbiró.

SZÉN

KOKSZ

Szobafűtéshez,

Csépléshez,

Gyári üzemhez

olesón és pontosan szállít

ELSŐRENDÜ FŰTÓANYAGOT

FLEISCHER és BOLGAR

cég

Budapest, V., Akadémia-utca 11. sz.,

Bielitz-Bialaer Escompte- u. Wechsterbank

szénosztályának

magyarországi közp. elárúsító irodája.

Telefon 2-27, 150-49.

ANTRACIT KOVÁCS-SZÉN.

5500

közj. hit. bizonyítvány, orvosoktól és magánosoktól igazolja, hogy a

KAISER-féle

MELL-KARAMELLAK

(a három fenyővel)

Köhögés

rekedtség, katarrhus, elnyálkásodás, görcs- és számarhurut ellen a legjobb hatásuak.

Csomag 20 és 40 fill. 1 doboz 60 f.

Kapható

Incze Gyula kereskedésében, Baróton.

SZÖLŐSGAZDÁK!

Homokon és kötött földön.

Aki borait mindenkor jó áron és hamar akarja eladni, ültessen Delaware szőlőt szántóföldekre is és ha a hiányzó tőkét ezzel pótolja, az ilyen vegyes bor oly finom lesz, hogy drágán és hamar elkel.

Ezt bizonyítjuk, kik már termeljük és bizonyítják a nagy borkereskedők, akik 60-80 koronáért is megveszik hektóját, ha százezer hold ilyen teremne is. Permetezés nélkül a múlt évben is peronosporától mentes nagy termést adott (holdanként 35 hektó).

Vesszőről árjegyzék ingyen és bérmentve.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos KÖLY (Bihar megye).

Posta, távirtda és távbeszélő állomás.

Levelezés magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

ELŐPATAK

gyógyfürdő

kiváló jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, hólyag- és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépajoknál, köszvény és csúznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek.

A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyeszközökkel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyintézetű kezelés, masszázs, svéd torna, diätikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig.

Vasuti állomás Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsikozlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenedíjak fele fizetendő, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyveszköz, háznál is használható és üdítő, kellemes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy kelveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egymillió palacknál több kerül forgalomba.

Szétküldési hely: Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb keresk.-ben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

PALLÓS JENŐ ÉS RÓNAI GYULA
BUDAPEST V. BATHORY-UTCA 49.
BENZIN ÉS NYERSOLAJ
MOTOROS CSÉPLŐSZERELVÉNYEK!

ALLANDÓ RAKTÁR!
AZONNALI SZÁLLÍTÁS!
EGY ÉVI JÓTÁLLÁS!
HELYEZŐ TÍZETESI FELTÉTELEK!

SZÁLLITUNK TOVÁBBÁ NYERSOLAJ, BENZIN ÉS SZÍVÓGÁZMOTOROKAT, BENZINLOKOMOBILOS MAGANJARÓKAT, FAVÁGÓ ÉS APRÍTÓ GÉPEKET, TELJES MALOMBERENDEZÉSEKET SZAKSZERŰ KIVITELBEN, ÁRJEJYZÉKET ÉS KÖLTSEGVETÉST DIJMENTESEN KÜLDÜNK.

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Sohasht szappant ha használsz,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerejét sajátos előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehéreműt!
Megtakarít fáradtságot és veszélyeséget
kíméli ennél fogva az egészséget!
Megtakarít pénzt, időt és munkát!
Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Az idő a legdrágább pénz!

TAKÓ ANDRÁS
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
BARÓT, KÖSSUTH-UTCA 62 sz. (Springer-féle ház.)

Van szerencsém Barót és vidéke n. é. közönségének becses tudomására adni, hogy

óra és ékszer-raktáromat

tetemesen megnagyobbítottam, ami által azon kellemes helyzetben vagyok, a n. é. közönséget mindenféle óra- és ékszer-áruban a legszolidabban kiszolgálható n. miről egy próbavásárlás által bárki meggyőződést szerezhet magának.

Főörekvésem oda iránvul ezentúl is, mint eddig, hogy a n. é. közönség ne legyen rá utalva pénzt külföldre küldeni, vagy nem szakértő egyenektől (kontárokotól) óra- és ékszer-szükségletét beszerezni.

Főcélom az, hogy a 14 év alatt a szakmában szerzett tapasztalataimat a n. é. közönség javára használjam fel és ezáltal az igen tisztelt vevőközönség figyelmét felhívjam, hogy óra- és ékszer-szükségletét szakmáját ismerő és megbízható egyéntől szerezze be mindenkor, mert ezáltal mindenki önmagára javára cselekszik jól. — Raktáron tartok nagy választékban mindenféle órákat, arany, ezüst és ékszertárgyakat csinos kivitelben és olcsó áron, ugy-szintén elfogadom azok javítását is jutányos áron.

Pontos és szolid kiszolgálás.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

TAKÓ ANDRÁS,
órás és ékszerész.

Minden percünket beoszthatjuk, ha van óránk!

Az ékszer diszít mindenkit!

Akinek ékszere van, az szükségét nem érezi!

SZENT LÁSZLÓ (Püspök) HÉVVIZ-GYÓGYFÜRDŐ.

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérő kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól 1/2 kocsin 1/4 órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12. vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai híru 41° C. meleg természetes hévviz javulva van: az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál), különböző bőrbajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmak, májbajok, vesekövek eseteiben. Állandó fürdőorvos: Nagy Ignác dr.

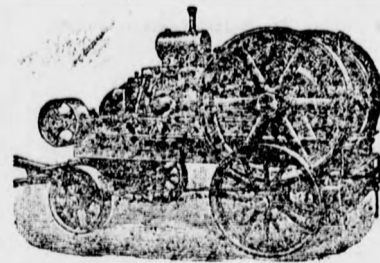
A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor között változik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora könyv-ár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette etterülő öserdőben. Az erdőben jó tekpa- és lawn-tennis.

Ö tükör- és tizenhárom kádfürdőn kívül mór-fürdők is vannak rendezve. Ujjonnan épült uszoda uszástanítással és homok-kurával. Fürdők 40 fill. értől 1 kor. 20 fill. ér. — Elsőrendű, kitűnő zenekar. — Telefon-összeköttetés Nagyváraddal. Villamos-világítás. A legszebb kiránduló és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérő saját vezetése mellett.

Prospektust kívánatra küld

a Fürdőkezelőség.

Ügyenők kerestetnek.

Ügyenők kerestetnek.

EREDETI „CHRISTOPH“

benzin, szivógáz-motorok, lokomobilok és NYERSOLAJ-MOTOROK

ma az első helyen állanak.

A „CHRISTOPH“ név garancia. 75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket

DÉNES B. motorspecialista

BUDAPEST, V., LIPÓ-KÖRUT 15.